

Förordning om inrättande av ett europeiskt jämställdhetsinstitut

Näringsdepartementet

2005-04-15

Dokumentbeteckning

KOM (2005) 81 slutlig

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett europeiskt jämställdhetsinstitut

Sammanfattning

Kommissionen föreslår en förordning för inrättande av ett europeiskt jämställdhetsinstitut. Verksamheten föreslås komma igång år 2007 och finansieras genom omfördelning inom det anslag som täcker jämställdhetsåtgärder.

Jämställdhetsinstitutet skall ge tekniskt stöd till EU:s institutioner och medlemsländer i syfte att bekämpa könsdiskriminering och främja jämställdhet på gemenskapens alla områden. Institutet skall ha en oberoende ställning i förhållande till medlemsländernas myndigheter och EU-institutionerna. För att undvika överlappning och säkerställa effektiviteten skall institutet ha ett nära samarbete med andra relevanta EU-organ och vid behov kunna upprätta samförståndsavtal. Institutet skall samarbeta med organisationer på nationell, europeisk och internationell nivå samt med tredjeländer.

Styrelsen föreslås bestå av lika många ledamöter för rådet och kommissionen (6) samt tre icke röstberättigade ledamöter som representerar icke-statliga organisationer och arbetsmarknadens parter. En rådgivningsgrupp föreslås inrättas som skall underlätta samarbete och informationsutbyte mellan institutet och behöriga institutioner och organ i medlemsstaterna och utgöra stöd för direktören när det gäller att garantera institutets kompetens och oberoende vid utförandet av uppgifter.

En extern utvärdering av institutets verksamhet föreslås genomföras efter tre år och följas av en bedömning om eventuellt behov av att ändra eller utvidga institutets verksamhet.

1 Förslaget

Bakgrund

Frågan om att etablera ett europeiskt jämställdhetsinstitut lyftes för första gången 1995. År 1999 presenterade Sveriges dåvarande jämställdhetsminister Margareta Winberg ett förslag till ett sådant institut vid ett EU-seminarium i Stockholm. Året därpå, vid Europeiska rådets möte i Nice, konstaterade EU:s stats- och regeringschefer att det fanns behov av att inrätta ett jämställdhetsinstitut.

Kommissionen genomförde därefter en utredning om vilka uppgifter ett eventuellt institut skulle ha och hur det skulle organiseras. Utredningen presenterades år 2002 och möttes av positiv respons.

Europaparlamentet har sedan 2002 på olika sätt lyft frågan om etablering av ett europeiskt jämställdhetsinstitut och under våren 2004 presenterades en rapport¹ om den framtida rollen för ett institut.

EU:s jämställdhetsministrar gav ett enhälligt stöd för förslaget att inrätta ett jämställdhetsinstitut vid ett informellt möte våren 2004. Det bekräftades vid möte i rådet för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 1-2 juni 2004, där ministrarna också underströk att ett förslag skulle ligga inom befintlig budgetram. I juni 2004 konstaterade Europeiska rådet² att det finns ett behov av ett institut och uppmanade kommissionen att lägga fram ett förslag. Kommissionen presenterade sitt förslag³ den 8 mars 2005.

1.1 Innehåll

Den rättsliga grunden för förslaget om inrättandet av ett jämställdhetsinstitut utgörs av artikel 141.3 och artikel 13.2 tillsammans. Artikel 141 behandlar principen om lika möjligheter för och likabehandling av kvinnor och män i arbetslivet och artikel 13 reglerar åtgärder för att bekämpa diskriminering på grund av kön.

---

¹ "Role of a future European Institute" en undersökning utförd av Europaparlamentet, slutrapport, 15/6 2004.

² Europeiska rådets möte den 17-18 juni 2004, ordförandeskapets slutsatser. Punkt 43, s 9.

³ COM(2005)81 final

Artiklarna 1 och 2

I dessa artiklar förklaras att institutet inrättas och dess mål anges, dvs. att ge tekniskt stöd till medlemsstaterna och EU:s institutioner, särskilt kommissionen, i syfte att bekämpa könsdiskriminering och främja jämställdhet på gemenskapens alla områden. Institutet skall också verka för att öka medvetenheten om jämställdhetsfrågor hos unionsmedborgarna.

Artikel 3 - Uppgifter

I denna artikel fastställs de särskilda arbetsuppgifterna, som kan delas in i följande tre huvudkategorier:

- Tillhandahållande av tekniskt stöd genom insamling och analys av forskningsresultat och andra relevanta uppgifter och genom utarbetande av verktyg för integrering av jämställdhetsfrågor på alla politikområden.
- Organisering av expertmöten, konferenser och seminarier för erfarenhetsutbyte och sprida information.
- Spridning av information genom ett dokumentationscentrum, publikationer, en webbplats osv.

Insamlingen och analysen av information skall även omfatta internationella organisationer och tredjeländer (inbegripet Efta-länderna och kandidatländerna) för att göra det möjligt att utveckla fördjupade kunskaper om jämställdhetsfrågor utanför EU.

Institutet skall också utarbeta en årlig verksamhetsrapport som kommer att ligga till grund för en utvärdering av resultaten i förhållande till uppsatta mål.

Artikel 4 – Verksamhetsområden och arbetsmetoder

Institutets prioriterade verksamhetsområden skall vara i linje med gemenskapens prioriteringar och kommissionens arbetsprogram på jämställdhetsområdet. Information som skall samlas in och analyseras skall, liksom all annan verksamhet, avse alla aspekter av jämställdhet på gemenskapens alla politikområden.

För att undvika överlappning skall institutet beakta det arbete som redan utförs på nationell, europeisk och internationell nivå. Institutets skall också ha ett nära samarbete med relevanta avdelningar inom kommissionen och

samordna sin verksamhet med övriga EU-organ, särskilt de som verkar inom närliggande politikområden.

2004/05:FPM54

Artiklarna 5, 6 och 7

Dessa artiklar fastställer institutets oberoende ställning och föreskriver att institutet skall vara en juridisk person samt att Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1049/2001 (om tillgång till handlingar) skall tillämpas på alla handlingar som finns hos institutet.

Artikel 8 – Samarbete med organisationer

Artikeln anger att institutet skall samarbeta med t.ex. jämställdhetsorgan, forskningscentrum, icke-statliga organisationer och arbetsmarknadens parter i medlemsländerna samt relevanta organisationer på europeisk och internationell nivå och i tredjeländer.

Artiklarna 9 – 12

Artiklarna fastställer bestämmelserna för hur institutets styrelse och rådgivningsgrupp skall vara sammansatta och hur styrelsen, rådgivningsgruppen, direktören och personalen skall arbeta. Styrelsen föreslås bestå av sex ledamöter som utses av rådet och sex ledamöter som utses av kommissionen från relevanta avdelningar. Det föreslås också tre representanter, utan rösträtt, för relevanta icke-statliga organisationer och arbetsmarknadens parter på europeisk nivå. Det föreslås vidare att institutet innefattar en rådgivningsgrupp med experter, vars uppgift är att underlätta samarbete och informationsutbyte mellan institutet och behöriga institutioner och organ i medlemsstaterna. Rådgivningsgruppen skall stödja direktören när det gäller att garantera institutets kompetens och oberoende vid utförandet av uppgifter.

Artikel 13 - Personal

Artikeln anger att tjänsteföreskrifterna för tjänstemän och andra anställda i Europeiska gemenskaperna skall tillämpas på institutets personal.

Artiklarna 14 och 15

Artiklarna fastställer bestämmelser för utarbetande och genomförande av institutets budget.

Artiklarna 16 – 18

Dessa artiklar är standard bestämmelser för EU-organ och avser språkanvändning och översättning, privilegier och immuniteter samt ansvar.

2004/05:FPM54

Artikel 19 – Medverkan av tredjeländer

Denna artikel gör det möjligt för relevanta tredjeländer att delta i institutets verksamhet.

Artiklarna 20 - 22

Artiklarna fastställer att en extern utvärdering skall göras i slutet av det tredje året efter det att institutet inlett sin verksamhet och att denna skall följas upp på lämpligt sätt. Här finns också standardklausulen om översyn samt en standardartikel om att institutet skall övervakas av Ombudsmannen i enlighet med art. 195 EG.

Artikel 23 och 24

Institutet kommer att inleda sin verksamhet inom ett år efter det att förordningen trätt i kraft. Förordningen träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

-

1.3 Budgetära konsekvenser

Kostnaderna för institutet beräknas täckas genom omfördelning av nuvarande anslag för jämställdhetsåtgärder. Förslaget innebär därmed inga budgetära konsekvenser.

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

Sverige välkomnar förslaget.

Det övergripande målet för Sveriges del är att få till stånd ett Europeiskt jämställdhetsinstitut och att det blir operativt i enlighet med förslaget, år 2007.

Angelägenheten är hög. Regeringen har betonat att ”Sverige har ett särskilt ansvar för att driva på mot ökad jämställdhet i Europa”. Det är också ett uttryckligt mål från regeringens sida att jämställdhet ska integreras i samtliga politiska områden i EU. I linje med dessa uttalanden har Sverige varit pådrivande i samband med beredningen av förslaget om inrättande av ett europeiskt jämställdhetsinstitut.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaterna stödjer förslaget men har betonat att inrättandet av ett institut inte skall medföra några nya kostnader för jämställdhetsarbetet. Vidare har många medlemsländer understrukit vikten av att institutets uppgifter inte överlappar de som idag utförs av nätverk och samrådsgrupper på jämställdhetsområdet eller andra EU:s myndigheter.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Det finns idag inga formella ståndpunkter

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

-

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Det Luxemburgska ordförandeskapet inledde förhandlingarna om förslaget i rådsarbetsgruppen för sociala frågor den 15 mars 2005 med ambitionen att nå en överenskommelse i rådet för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor vid mötet den 2-3 juni 2005. Europaparlamentet har ännu inte haft ärendet uppe för behandling.

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

2004/05:FPM54

Den rättsliga grunden för förslaget är en kombination av EG-fördragets artikel 141.3 och artikel 13.2. Rådet och Europaparlamentet fattar gemensamt beslut i enlighet med art. 251 EG.

3.3 Fackuttryck/termer

-